

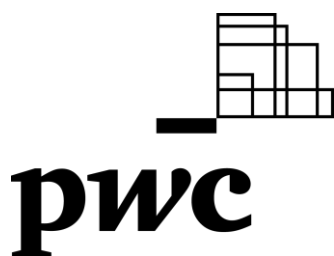
TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2018. február 10.

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

1. A feladat Nagy Lajos uralkodásához köthető.

- a) 1351-ben (0,5 pont)
- b) A királyéba (1 pont)
- c) Háramlási jog (1 pont)
- d) Kilenced (0,5 pont)
- e) Bevezetését indokolta, hogy a nagybirtokosok egy része a jobbágyok elcsábítása miatt nem szedte az adót, ezzel hátrányba hozta a kisbirtokosokat (1 pont)

2. A feladat Hunyadi János törökellenes harcaihoz kapcsolódik.

- a) A török hadak kiszorítása Európából (1 pont)
- b) Télre a törökök csak kisebb csapatokat hagytak maguk után, a jelentősebb hadtestek elvonultak vagy télen nehezebb utánpótlást biztosítani vagy az időjárás miatt nagyobb veszteségekkel járhat egy offenzíva, ezért a török fél nem számít rá (illetve a török télen vallási okok miatt sem háborúzhatott) (1 pont)
- c) Nis, Szófia (elemenként 0,5, összesen 1 pont)
- d) Jagelló Ulászló megszegte a békét, újabb hadjáratot indított (amelyet a várnai csata zárt le) (1 pont)

3. A következő feladat a világgazdaság kialakulásához kapcsolódik.

- a)
 - A. 3 (0,5 pont)
 - B. 1 (0,5 pont)
 - C. 1 (0,5 pont)
 - D. 2 (0,5 pont)
- b) Világkereskedelmi háromszög (0,5 pont)
- c) (helyes soronként 0,5 pont)

Régió	Import	Export
1.	rabszolga, késztermékek	nemesfém
2.	nemesfém, drágakő	fegyverek, iparcikkek, késztermékek
3.	fegyverek, iparcikkek	rabszolga, drágakő

4. A feladat Zrínyi Miklóshoz kapcsolódik.

- a) Török hódítás, hódoltság, háborúk, stb. (más hasonló tartalmú válasz is elfogadható) (0,5 pont)
Cím: Az török áfium ellen való orvosság (0,5 pont)
- b) Önálló magyar hadsereg felállítása (0,5 pont) Nem valósult meg (0,5 pont)
- c) A franciák elleni háborúra koncentráltak, a törökök elleni hadjáratok nem élveztek prioritást, inkább békességre törekedtek. Ezt jelzi például a vasvári béke megkötése 1664-ben, amelynek értelmében minden visszaszerzett területet török kézen hagytak. (elemenként 0,5 pont) (Az esemény lehet más is, pl. Montecuccoli szentgotthárdi csatája)
- d) A magyar nemesség továbbra is a törökellenes fellépést sürgette, amit a Habsburgok nem tettek meg. Emiatt alakult ki a Wesselényi-összeesküvés. (elemenként 0,5 pont)

5. A következő feladat a francia abszolutizmushoz kapcsolódik.

- a) Név: (Jean-Baptiste) Colbert (0,5 pont)
Gazdaságpolitika: Merkantilista gazdaságpolitika/merkantilizmus (0,5 pont)
- b) A fiziokratizmus alapelvei szerint a természet működési elve alapján kell a gazdaságot is működtetni, pl.: állami beavatkozás nélkül, értékteremtő, természeti termékek fókuszával vagy A merkantilista gazdaságpolitika alapelvei a kereskedelemre

fókuszálnak, nem a földre és a természeti termékekre (vagy egyéb, a témában foglalt helyes álláspont is elfogadható) (1 pont)

- c) A manufaktúrák rendszere (0,5 pont), jellemzői: szervezett munkamegosztás, de még kézzel dolgoznak, az alapanyagot és szerszámokat a tőkés biztosítja, fizetett bér munkások dolgoznak (más helyes jellemző is elfogadható) (Kettőre jár 0,5 pont)
- d) Hivatalok megvásárlása (elfogadható még: tisztségek) (1 pont)
- e) Katolikusok és/vagy hugenották (1 pont)
- f) A rendi gyűlés háttérbe szorítását vagy a rendi gyűlés felfüggesztését, ezzel együtt pedig az abszolutizmus kialakulása (1 pont)
- g) Szabad vallásgyakorlat (és hivatalviselési jog (0,5 pont), kedvezményezettjei: hugenották (francia reformátusok) (0,5 pont)
- h) Rákóczi-szabadságharc (elfogadható: Rákóczi-mozgalom, Rákóczi-féle felkelés, stb.) (1 pont)

6. A feladat a felvilágosult abszolutizmushoz kapcsolódik. (elemenként 0,5, összesen 5 pont)

	1.) név: Mária Terézia	2.) név: II. József
Oktatás	g.)	
Jobbágyság	a.), c.)	e.), h.)
Nyelv		d.)
Vallás		b.)
Államigazgatás	f.)	

7. A feladat a bécsi kongresszussal kapcsolatos.

- a) Egy idegen hatalom erőszakos, katonai beavatkozása egy másik, független állam belügyeibe. Például 1849 – orosz intervenció hazánkban. (0,5 pont) (Más, tartalmilag hasonló válasz is elfogadható)
- Aláhúzott rész: „ha szükséges, fegyverrel fog föllépni” (0,5 pont)

- b) (2 elemenként 0,5 pont)

Dinasztia neve	Államalakulat Kongresszus alatti elnevezése	Területgyarapodás 1789-1815 között	Forradalom helyszíne 1848-ban	Dinasztia uralmának vége	Utolsó uralkodó
Habsburg	Habsburg Birodalom	Pl. Velence	pl. Pest, Bécs	1918	I. (IV.) Károly
Romanov	Orosz Birodalom	Pl. Besszarábia	x	1917	II. Miklós
Hohenzollern	Porosz Királyság	Pl Ruhr-vidék	Pl. Berlin	1918	II. Vilmos

8. A következő feladat a reformkori rendi országgyűléshez kapcsolódik.

- a) Nádor (0,5 pont)
- b) Megjelölni: (elemenként 0,5, összesen 1,5 pont)
törvényhozás;
újoncok megszavazása;
adók megszavazása
- c) Valamely személy vagy testület joga arra, hogy bizonyos törvények, rendeletek életbe lépését megakadályozza. (1 pont)
- d) **Mellette:** Igaz, mivel elmondhatjuk, hogy az 1825-ös országgyűléstől kezdve az utolsó, 1847-48-as rendi országgyűlésig minden országgyűlést az uralkodó hívott össze, valamint minden törvényt csak abban az esetben fogadtak el és léptettek érvénybe, amennyiben az uralkodó (I. Ferenc/ V. Ferdinánd) szentesítette azokat. (Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható!)

Ellene: Hamis, hiszen a pesti radikálisok az uralkodó szándékai ellenére követeléseiket tüntetés formájában rákényszerítették az udvarra. (Más, hasonló tartalmú válasz is elfogadható!)

9. A feladat a világgazdasági válsághoz kapcsolódik

- a) New Deal (Elfogadható még magyarul is) (0,5 pont)
- b) Pl.: Németország (Adolf Hitler hatalomátvétele, az NSDAP felemelkedése, a weimari köztársaság bukása) vagy Magyarország (bethleni politikai és gazdasági konszolidáció megszűnése) (1 pont)

Állítások	Igaz	Hamis
A nagy világgazdasági válság részben túlermelési, részben tőzsdei és hitelválság volt.	x	
Az amerikai piac bezárulása és a körbetartozások miatt (Dawes-terv) tőzsdekrach előtti időszakra teljesen leállt a nemzetközi hitelezés.		x
A válságkezelés az állami beavatkozáson kívül fogyasztásélénkítő állami beruházásokban mutatkozott meg, John Maynard Keynes brit közgazdász javaslatára.	x	
A New Deal hatására az állami beruházásoknak köszönhetően megindult a munkahelyteremtés, csökkent a munkanélküliség, és ezzel együtt a fogyasztás is beindult.	x	
A munkanélküliség megoldására megalakult a közmunkaügyi hivatal (WPA), melynek a közmunkák szervezése volt a feladata (pl.: San Francisco, Golden Gate híd építése).	x	

10. A feladat a Horthy-korszak zsidóságára vonatkozik.

- a) Az zsidó/izraelita vallásúak egyenjogúak lettek más vallásúakkal, innentől kezdve elismert vallási felekezetnek számít, ebből kifolyólag rendelkeznek ugyanazokkal a jogokkal, mint a többi keresztény polgár (más hasonló értelmű válasz is elfogadható) (1 pont)
- b) nagypolgárság (0,5 pont)
- c) Második zsidótörvény (0,5 pont)
- d) 1. Imrédy Béla – Első zsidótörvény
 2. Bárdossy László – Harmadik zsidótörvény (páronként 1 pont)

11. A következő feladat a női polgárjogi mozgalmakhoz kapcsolódik.

- a) (női) emancipáció (0,5 pont)
- b) Választójog kiterjesztése a nőkre (1 pont)
- c) I. világháború (0,5 pont)
- d) A háborúba vonuló férfiak helyett a nőknek is be kellett állniuk dolgozni (akár a gyárakba), hogy a hátszág termelését és a háborúzáshoz szükséges erőforrásokat biztosítsák. Így megnőtt a nők társadalmi szerepe, és több jogot harcolhattak ki maguknak (1 pont) (más hasonló tartalmú válasz is elfogadható!)

12. A feladat a magyar alkotmányossághoz kapcsolódik.

- a) 2012. januárjában. (1 pont)
- b) A köztársasági elnök/elnök/államfő intézményére (0,5 pont)
- c) Öt évre (0,5 pont)
- d) Az Alkotmánybíróságra (AB). Az AB az alkotmányosság bástyája, megsemmisíti a nemzetközi szerződésbe ütköző, vagy alkotmányellenes jogszabályokat, bírói döntéseket, rendelkezéseket. (Egyéb, az AB hatáskörét pontosan megfogalmazó válasz elfogadható.) (elemenként 0,5 pont)

13. Augustus uralma, a principatus rendszere (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Octavianus felemelkedését, valamint Augustus principatusának működését és sajátosságait mutatja be. Az elemzésében feltárja a hatalomra kerülés módszerét, az állami intézmények berendezkedését, amit röviden összevethet Caesar diktatúrájával.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–2		
	T Rögzíti a korszak térbeliségét a Római Birodalomra (és provinciáira), illetve időbeliségét Augustus uralkodásának idejére (Kr. e. 31/27 – Kr. u. 14.) vagy egyéb, Augustus uralmához kapcsolódó pontos évszámmal (II. triumvirátus Kr. e. 43)	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl.: állam, válság, tisztség, nép, hódítás, köztársaság, consul, pontifex maximus, néptribunus, magistratus, triumvirátus, provincia, lictor, stb.	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó beépíti a válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–6		
	F1 Rögzíti a második triumvirátus tényét, majd megállapítja, hogy Octavianus– ahogy Caesar esetében is – társai félreállításával vagy visszalépésükkel vette át a hatalmat, miután a Római Birodalom kettéosztása után Antonius öngyilkos lett. Megállapítja , hogy Augustus a senatus meghagyásával, a köztársaság látszatának fenntartásával (és jóváhagyásával) került hatalomra (pl.: Kr. e. 27-ben bejelentette a köztársaság helyreállítását).	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítás			
	0	1	2	
	F2 Az első és második forrással rögzíti , hogy Augustus hatalmát tisztséghalmozással – több magistratusi jogkörrel – biztosította. Megállapítja , hogy viselte a consul tisztségét, helyet foglalt a senatusban, valamint a vallási életben is képviseltette magát pontifex maximusként.	Rögzítés		
0		1		
Megállapítás				
0	1	2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6		
	E1 Rögzíti a II. triumvirátus megszervezésének körülményeit, rámutat, hogy riválisai félreállítása, legyőzése után Octavianus társadalmi ellenállás nélkül, illetve szenatusi jóváhagyással szerkezheti meg a teljhatalmat.	Rögzítés		
0	1			

	<p>Megállapítja ezzel kapcsolatban, hogy Lepidus háttérbe szorulását követően Antonius és Octavianus újraosztotta egymás között a nyugati és keleti területeket, mely szövetségekötés azonban Kr. e. 31-ben véget ért Antonius legyőzésével (Octavianus Rómában tartózkodott, míg Antonius főleg Egyiptom környékén, és így sikeres propagandát tudott kifejteni), aminek következtében Octavianus egyedül maradt a politikai szövetségben, így keletről képes volt a hatalomátvitelre.</p>	Megállapítás		
		0	1	2
	<p>E2 Rögzíti, hogy a principátus rendszere olyan egyeduralmi forma, amely rendelkezik a köztársasági berendezkedés külsőségeivel.</p> <p>Megállapítja, hogy Caesarral ellentétben ez bújtatott egyeduralom, amely hadi erejével, politikai legitimitációjával (szenátus jóváhagyása, tisztségek birtoklása, dictator cím hiánya), népjóléti intézkedéseivel (pax Romana megtartása, gazdasági fellendülés [adóbérletek megszüntetésének, valamint az adóbevételeknek köszönhetően]) stabil uralmat jelentett. Megállapíthatja a principatus sikere mellett érvként a birodalom terjeszkedését, az új provinciák (Pannónia, Egyiptom, Judea) beépítését a Római Birodalomba.</p>	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítás				
		0	1	2
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i></p>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM				10

14. A feladat Németország kialakulásával kapcsolatos. (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a német egység kialakulásának történetéről ír. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	<p>A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.</p> <p>T Rögzíti, hogy a német egység kialakulása az 1860-as években zajlott. Megállapítja, hogy a konfliktus során a Habsburg Birodalom és Poroszország állt szemben egymással, esetleg pontos helyszínt is megnevez (Königgrätz)</p>	0–2		
		0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl.: konfliktus, nemzetállam, hadsereg, haderő, béke, kisméretű egység, nagyméretű egység, Zollverein, vámunió, vaskancellár.	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2

Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó beépíti a válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–6			
	F1 Rögzíti a forrás lényegét: pl.: Poroszország vezetésével történő egyesítés mögött sorakozott fel a német közvélemény / Ausztria nem került bele a Zollvereinba. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. mivel a poroszok mögött sorakoztak fel a németajkú emberek, ez is mutatja a poroszok politikai és gazdasági erejét / a poroszok már eleve kapcsolatot áptak a német területekkel, míg az osztrákok elszigetelődtek.	Rögzítés			
		0	1		
	Megállapítás				
	0	1	2		
	F2 Rögzít egy lényeges tény a forrás alapján: pl: a porosz egység megkerülhetetlen vezető alakja Otto von Bismarck volt. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl.: Bismarck volt a kancellár, aki modernizálta Poroszországot.	Rögzítés			
0		1			
Megállapítás					
0		1	2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6			
	E1 Rögzít egy lényegi tény a német egység kialakulására / menetére vonatkozóan: pl.: a poroszok haditechnikában felülmúlták az osztrákokat. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl.: Bismarck meggyőzte az oroszokat és az angolokat, hogy ne avatkozzanak be a háborúba / az olasz és a német egység szorosán összefonódott Ausztria ellenében / a franciákat eleinte sikeresen távol tartotta, majd hamar legyőzték őket.	Rögzítés			
		0	1		
	Megállapítás				
	0	1	2		
	E2 Rögzíti , hogy a német egység Poroszország vezetésével alakult meg. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl.: egy erős nagyhatalom született Európa közepén / a versailles-i palota tükörtermében írták alá a Német Császárság megszületését 1871. január 18-án.	Rögzítés			
0		1			
Megállapítás					
0		1	2		
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>					
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20			
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10			

15. A feladat a XX. századi Magyarországhoz kapcsolódik. (hosszú)

Műveletek és tartalmak		Pont			
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az I. világháború utáni magyar polgári demokráciáról ír. Válaszában részletesen ír a kialakulásáról, Károlyi Mihály miniszterelnökségéről és a polgári demokrácia bukásáról. A vizsgázó a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket, adatokat helyesen alkalmazza.	0–2			
		0	1	2	
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4			
	T1 Rögzíti, hogy az őszi forradalom 1918. október végén zajlott, Károlyi miniszterelnöksége 1918-1919-ig tartott, a Tanácsköztársaság 1919 márciusában alakul meg.	0	1	2	
	T2 Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. a forradalom Budapest utcáin zajlott, alapvetően Magyarország területéről beszél).	0	1	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6			
	K1 Használja a témához tartozó, általános fogalmakat (pl. forradalom, demokrácia, miniszterelnök, reform)	0	1	2	
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket, (pl. őszi forradalom, földreform, proletárdiktatúra, kommunizmus)	0	1	2	
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2	
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá. (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.)	0–12			
	F1 Rögzíti , hogy az őszi forradalom volt a polgári demokrácia kialakulásának legnagyobb hajtóereje. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. ennek hatására nevezték ki Károlyi Mihályt miniszterelnöknek, a forradalom után kiáltják ki a népköztársaságot.	Rögzítés			
		0	1		
	F2 Rögzíti , hogy a háború után az egyik legfontosabb megoldandó probléma a földdel kapcsolatos kérdés volt. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a földreform volt a forradalom lelke, a földreform ígéretével nyerték el a tömegek támogatását a forradalom során.	Rögzítés			
		0	1		
	F3 Rögzíti , hogy Károlyi bízott a wilsoni elvekben. Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a wilsoni elvek végül nem érvényesültek, Magyarországot az elvek ellenére az antant országok érdekei szerint osztották fel	Rögzítés			
		0	1	2	
	F4 Rögzíti , hogy Károlyi bukása utána a Kommunista Magyarországi Pártja veszi át a hatalmat	Rögzítés			
		0	1	2	
			Rögzítés		
			0	1	

	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a válságba került polgári kormány nem tudta kezelni a kialakult helyzetet: pl. Vix-jegyzék, földreform válsága)	Megállapítás		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgáló feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–12		
	E1 Rögzíti , hogy az őszirozsás forradalom kitörésének legfőbb oka, hogy az uralkodó, IV. Károly vonakodott Károlyi Mihály miniszterelnöki kinevezésétől	Rögzítés		
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. Károlyi a demokratikus jogok biztosításának, földkérdés megoldásának és a nemzetiségeknek tett ígéreteivel szerzett széles támogatói kört magának, október 31-ére a forradalom győzött, József főherceg kinevezte Károlyi Mihályt miniszterelnöknek.	0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti , hogy a háború után kialakult válságos helyzet stabilizálásában és a polgári rendszer megszilárdításában alapvető szerepet töltött volna be a földkérdés megoldása	Rögzítés		
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a földosztásról szóló törvénynek nem tudtak érvényt szerezni, Károlyi Kápolnán a saját birtokait osztja szét, nagyobb eredményt nem sikerül elérni.	0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti , hogy a wilsoni elvek egyáltalán nem érvényesültek Magyarország felosztásánál, a revízió gondolata merült fel.	Rögzítés		
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. Károlyi bukásának egyik fő oka, hogy az elvekre alapozta politikáját, a Vix-jegyzék tovább rontotta Magyarország külpolitikai helyzetét	0	1	
		Megállapítás		
	0	1	2	
E4 Rögzíti , hogy Károlyi úgy gondolta, hogy a válságos helyzetet csak a széles tömegtámogatást élvező szociáldemokraták vállalhatják eredménnyel	Rögzítés			
Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a szociáldemokraták nem merték egyedül vállalni a kormányzást, ezért titokban kiegyeztek a KMP vezetőivel, az új kormány kinevezése egyben a proletárdiktatúra bevezetését is jelentette.	0	1		
	Megállapítás			
	0	1	2	
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18		

16. A feladat a Kiegyezéshez vezető úthoz kapcsolódik. (hosszú)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Kiegyezés megkötésének körülményeit ismerteti. A válasz lényegre törően ismerteti a Kiegyezés okait, bel- és külpolitikai tényezőit és kényszereit. A vizsgázó a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket, adatokat helyesen alkalmazza.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4		
	T1 Rögzíti, hogy a Kiegyezés megkötése 1867-ben történt meg és megadja a forradalom és szabadságharc évszámát: 1848-49, vagy rögzíti az októberi diploma kiadásának évét: 1861.	0	1	2
	T2 Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. a 13 honvédtisztet Aradon végezték ki, vagy megnevezi a Kiegyezéssel létrejött államot: Osztrák-Magyar Monarchia, vagy megemlíti a német egység létrejöttében fontos szerepet játszó csata helyszínét: Königsgrätz).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja a témához tartozó, általános fogalmakat (pl. megtorlás, abszolutizmus, kül- és belpolitika, országgyűlés)	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket, (pl. passzív ellenállás, dualizmus, októberi diploma, februári pátens)	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá. (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.)	0–12		
	F1 Rögzíti, hogy az 1848-49-es forradalom és szabadságharc leverése után véres megtorlás következett Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. Haynau elrendelte 13 honvédtiszt kivégzését Aradon, vagy több, mint 100 embert végeztek ki a forradalom okán, több 1000 katonát soroztak be az osztrák hadseregbe szolgálni, minden, a forradalommal szimpatizáns személyt kivégeztek	Rögzítés		
		0	1	
	F2 Rögzíti, hogy az októberi diploma a Kiegyezéshez vezető új egy fontos eleme volt Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. az októberi diploma helyreállította volna az 1848-49-es állapotokat, az októberi diplomát a februári pátens követte, a magyar országgyűlés mindkét pártja elutasította az iratokat	Rögzítés		
		0	1	
	F3 Rögzíti, hogy Deák Ferenc az 1865-ös húsvéti cikkében világosan deklarálta a magyarok kiegyezési szándékait	Megállapítás		
		0	1	2
		Rögzítés		
0		1	2	

	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. Deák cikke új fejezetet nyitott a Kiegyezéshez vezető tárgyalásokban, jelentős szerepet játszott az események felgyorsulásában.	Megállapítás		
		0	1	2
	F4 Rögzíti , hogy külpolitika terén a német egység létrejöttkor, a Habsburgokra mért vereség hozta meg a fordulópontot	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. a Habsburgok vereséget szenvedtek a königgrätzi csatában a poroszoktól, a vereség a Habsburgok részéről jelentősen felgyorsította a Kiegyezés folyamatait.	Megállapítás		
		0	1	2
	Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	0–12		
	A vizsgáló feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	Rögzítés		
	E1 Rögzíti , hogy a megtorlás és a Bach-rendszer keménysége hatalmas elégedetlenséget és ellenállásokat váltott ki a magyarokból	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. az ellenállásnak két formája alakult ki: passzív és aktív ellenállás, Deák Ferenc a passzív ellenállás vezéralakja volt, a passzív ellenállók a kormány- és hatósági rendeletek végre nem hajtásával, a politikai-közéleti feladatvállalástól elzárkózva fejezték ki álláspontjukat, az aktív ellenállók kiemelkedő alakja Noszlopy Gáspár volt, az aktív ellenállás nem vezetett eredményre)	Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti , hogy a Habsburg Birodalom az 1950-es évek végére külpolitikai kudarcok és anyagi csőd nehezítette Ausztria helyzetét	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. ez az oka az októberi diploma, majd a februári pátens kiadásának, ekkor kezdődött el a megegyezéshez vezető út.	Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti , hogy a Kiegyezést előmozdították belpolitikai, gazdasági tényezők is (pl. a passzív ellenállás / az önkényuralom nem volt tovább tartható, a gazdasági modernizáció kényszere)	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. ezért a nemeseknek is érdekében állt a Kiegyezés, a magyarok egyre jobban pártolták a megegyezés lehetőségét, ezek a gazdasági tényezők merőben felgyorsították a Kiegyezés folyamatait.	Megállapítás			
	0	1	2	
	E4 Rögzíti , hogy a Kiegyezés megkötésében szerepet játszottak külpolitikai tényezők is (pl. Ausztria katonai vereségei, az olasz és a német egység folyamata, az európai hatalmi átrendeződés)	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl. Ausztria így próbálta nagyhatalmi rangját megtartani, a königgrätzi csatában szerzett vereség felgyorsította a megegyezéshez vezető tárgyalásokat).	Megállapítás		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18		

17. Középkori uralmi rendszerek (komplex – korokon átívelő)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően bemutatja a királyi hatalom középkori, majd újkori formáit, valamint jogköreinek alakulását a klasszikus monarchia, rendi monarchia, központosított rendi monarchia vagy abszolút monarchia és az alkotmányos monarchia államformáin keresztül. A vizsgázó bármilyen európai ország uralmi rendszerét felhasználhatja példaként, amíg az szakmailag elfogadható, és megfelel a szempontrendszernek. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel, a vizsgázó az állításait a források és saját ismeretei alapján logikusan és szakszerűen támasztja alá.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–6		
	T1 Azonosítja az elemzendő szempontok, események korát: klasszikus monarchia kora (8-11. század) rendi monarchiák kora (13-16. század) alkotmányos- és abszolút monarchiák kora (16-19. század)	0	1	2
	T2 Rögzíti az elemzendő korszakok térbeliségét, pl.: Európa, Kárpát-medence, Franciaország, Anglia, Magyarország, Oroszország stb.	0	1	2
	T3 Helyesen értékeli a téma tér- és időbeli vonatkozásait.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja az alábbi általános fogalmakat (pl. középkor, újkor, társadalom, alkotmány, törvény, adó, monarchia, király, tanács, intézmény, föld,	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szak kifejezéseket (pl. rend, rendi gyűlés, rendi monarchia, nemes, kiváltság, polgárság, parlament, egyház, földbirtok, hűbér, familiáris, kormányzat, zsoldoshadsereg, abszolutizmus, despota, teokrácia, alkotmányos monarchia, képviseleti rendszer, választás, pártok, Jognyilatkozat, parlamentáris)	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. (Öt, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás).	0–15		
	F1 Az első forrás alapján rögzíti a „klasszikus” feudális királyi hatalom sajátosságait, valamint lényegi megállapításokat tesz ezzel kapcsolatban.	Rögzítés		
		0	1	

	<p>Megállapítja, hogy a korban az uralom elismeréséhez elengedhetetlen volt az egyház jóváhagyása, melyet pl.: István esetében II. Szilveszter pápa biztosított, aki koronát és követeket (térítőket) küldött a Magyar Királyság területére.</p> <p>Megállapítja továbbá, hogy az uralom biztosítására szükség volt kiépíteni az egyházrendszert (egyházi közigazgatás), továbbá a világi közigazgatást, mely utóbbi a törzsi földek kisajátításával újabb támogatókat biztosított a királyi hatalom számára.</p>	Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F2 A második forrás alapján rögzíti a rendi monarchia rendszerét, annak sajátosságait, majd lényegi megállapításokat tesz ezzel kapcsolatban.</p> <p>Megállapítja, a forrás a két klasszikus rendi monarchia angol változatára utal, ezzel kapcsolatban közli, hogy a rendi monarchia alapintézménye a rendi országgyűlés, melyen – az angolok esetében – kétházás: a Lordok házában üléseznek a főpapok és főnemesek (személyesen), a Közösségek házában pedig a grófságok követei, illetve a városok küldöttei foglalnak helyet.</p> <p>Megállapíthatja továbbá, hogy a rendi gyűlés pl.: adómegajánlás kérdésében együtt döntött a királlyal, ezzel korlátozva a király hatalmát.</p>	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F3 A harmadik és negyedik szöveges forrással, valamint a képi forrás alapján rögzíti az uralkodó rendi fejlődésre adott választát, azaz a központosító kísérletek/rendszerek felépítését, módszereit, ezekkel kapcsolatban pedig lényegi megállapításokat tehet.</p> <p>Megállapíthatja Mátyás király uralmával kapcsolatban, hogy habár a rendi monarchia intézményeit fenntartotta (rendi gyűlés, királyi tanács, kancellária), az országgyűlést egyre ritkábban hívta össze, saját zsoldoshadsereget állított föl, valamint királyhű hivatalnokokat helyezett el a legfontosabb intézményekben, ezzel biztosítva hatalmát.</p> <p>Megállapíthatja Péter cár uralmáról, hogy az abszolút monarchia már nyíltan kizárta az érdekegyeztetést a rendi gyűlés megszüntetésével, az uralkodó rendeletekkel és erős hadseregével kormányoz. Az ábra segítségével megállapíthatja az alkotmányos és abszolút monarchia közti különbséget, mely utóbbi esetében azt jelenti, hogy a hatalmi ágak – kormányzat, igazságszolgáltatás- az uralkodótól függték.</p>	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F4 Az ötödik szöveges forrás és az ábra segítségével rögzíti az alkotmányos monarchia berendezkedését, valamint lényegi megállapításokat tesz ezzel kapcsolatban.</p> <p>Megállapítja, hogy pl.: Angliában az angol polgári forradalmat követően az uralkodónak az államban reprezentatív szerepe van, „uralkodik, de nem kormányoz” tehát a valódi hatalmi súlyát elveszti.</p> <p>Megállapíthatja, a végrehajtást átveszi a kormány, a törvényhozás funkcióját pedig a parlament, melybe a választók választások útján képviselőket helyeznek el.</p>	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2

	F5 A források segítségével egyéb olyan tényeket közöl, amik a megadott szempontok alapján (a királyi hatalom terjedelme feudális, rendi, abszolút és alkotmányos viszonyok között) elfogadhatóak és értékelhetőek.	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket	0–15		
	E1 Rögzíti , hogy a középkori királyi hatalom a földek tulajdonlására és az egyház legitimitációjára alapult Megállapítja , hogy pl.: Géza fejedelem a 10. században kíméletlenül lépett fel a kárpát-medencei törzsfőkkel szemben, akik legyőzésével és földjeik kisajátításával fia, I. (Szent) István válhatott a Magyar Királyság uralkodójává. Megállapítja továbbá, hogy a régióban a stabil uralom létrehozásának következő lépései az egyházzal való kiegyezés, a nép keresztény útra való térítése, egyházszerkezet kiépítése és a törvénykezés voltak. Megállapíthatja , hogy az uralkodó – Magyarország esetében – hatalmát nemzeti érsekségekkel biztosította, mellyel így függetlenebbé válhatott a római egyháztól. Megállapíthatja továbbá, hogy az uralkodó világi hatalmát – István esetében – a vármegyerendszer jelentette, melyek segítségével (az ispánokon keresztül) a király beszédhette a földek jövedelmeit, haderőt verbuválhatott, és saját tulajdonába vehette az ország földjeinek nagyobbik részét (2/3-át).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti , hogy királyi hatalom korlátozásának első egyetemes pontja a rendi mozgalmak kibontakozása és a rendi monarchiára való áttérés volt, ezzel kapcsolatban pedig lényegi megállapításokat tesz. Megállapítja , hogy a rendi fejlődés általánosan a főnemesség és az uralkodó konfliktusából alakul ki (háborús kiadások, politikai döntéshozatalból való kizárás). Megállapítja , hogy pl.: Angliában az elégedetlen nemesség egységesen lépett fel érdekeiért (oxfordi provizórium, westminsteri provizórium), melynek hatására I. Edward összehívta az első rendi gyűlést. Megállapítja , hogy a rendi gyűlés időnként kötelezően össze kellett hívnia a királynak, ahol a főpapok, főnemesség, grófságok és városok követei a királlyal együtt dönthetnek adókvetésről, megállapodhatnak a nemesi jogok betartásáról és érvényesítéséről, a városok szabadságáról és az egyház bevételeiről.	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti , hogy a királyi uralom újbóli megerősödése két rendszeren keresztül is megfigyelhető, a központosított rendi monarchia, és az abszolutizmus államformáján. Megállapítja , hogy az uralkodó mindkét esetben a hozzá hű hivatalnoki rendszerén, gazdasági bevételein (pénz, termény, adó, bányák haszna, hódítások haszna) és erős zsoldoshadseregén nyugszik. Mátyás király rendszerével kapcsolatban megállapíthatja, hogy látszatra rendi monarchiáról beszélünk, azonban pénzbevételei (füstpénz,	Rögzítés		
	0	1		
	Megállapítás			

	rendkívüli hadiadó), erős zsoldoshadserege, illetve saját hivatalnokrendszere abszolút vonásokkal bír. Franciaország esetében megállapíthatja , hogy a francia állam már nem ismeri a 17. századtól a rendi önkormányzatot, a közigazgatási egységek élén intendánsok (központi utasításokat végrehajtó hivatalnokok) állnak. Megállapíthatja továbbá, hogy gazdasági oldalról a merkantilista gazdaságpolitika, kereskedelmi flotta legitímálta az uralkodó hatalmát, melynek következtében a kedvező gazdasági helyzet a középrétegek tetszését váltotta ki. <i>Válaszában megemlítheti Péter cár abszolutista intézkedéseit is az előbb említett példák helyett!</i>	0	1	2
	E4 Rögzíti , hogy a király effektív hatalmi befolyásának „megszűnését” a 17-18. század másik államformája, az alkotmányos (parlamentáris) monarchia jelentette. Megállapítja , hogy ettől a ponttól az állam központi intézménye a parlament, mivel nem a királynak, hanem ennek az intézménynek tartoznak felelősséggel a végrehajtó- és igazságszolgáltatási hatalmak. Megállapíthatja továbbá, hogy a király szerepe ebben a rendszerben reprezentatív – pl.: jóváhagyja a kormányt, kitünteti a nemzet díjazottjait, képviseli a nemzetet diplomáciai utakon – gyakorlati politikai szerepe nincsen. Hozzáteheti, hogy a törvényhozó intézmény hatalma a többi hatalmi ág elszámoltathatóságából (bizalmatlansági indítvány) származtatható.	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzést.	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22		

18. A Rákóczi- és az 1848/49-es szabadságharc (komplex - összehasonlító)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó összehasonlítja a Rákóczi-szabadságharcot és az 1848/49-es forradalmi mozgalmat a megadott szempontok szerint. Összeveti a konfliktusban résztvevő feleket, válaszában kitér a nemesség szerepvállalásának módszereire, a harcok menetére és eredményeire, valamint a nemzetközi beavatkozás sajátosságaira. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel, a vizsgázó az állításait a források és saját ismeretei alapján logikusan és szakszerűen támasztja alá.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–6		
	T1 Rögzíti pontos dátummal, vagy vizsgálható intervallumon belül a Rákóczi-szabadságharc (pl.: 1703-11, vagy spanyol örökösödési háború 1701-1714) és a márciusi forradalom (pl.: 1848. április -1849. augusztus, március 15., április 11., szeptember 29.) eseményeit.	0	1	2
	T2 Rögzíti a harcok egy-egy térbeli elemét (pl.: Magyarország a Habsburg Birodalom része) vagy megemlíti a felek kapcsolatát formáló helyszíneket (pl.: Szatmár, Trencsén, Pest, Pákozd, Schwechat, stb.)	0	1	2
	T3 Helyesen értékeli a téma tér- és időbeli vonatkozásait.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja az alábbi általános fogalmakat (pl. szabadságharc, birodalom, országgyűlés, konfliktus, rendek, forradalom, kormány, honvédelem, stb.)	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. fejedelem, kuruc, trónfosztás, örökösödési háború, trónöröklés, labanc, béke, kompromisszum, országgyűlés, reform, felelős kormány, áprilisi törvények, bán, Országos Honvédelmi Bizottmány, Függetlenségi Nyilatkozat, nemzetőrség)	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. (Öt, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás).	0–15		
	F1 Az első két forrás alapján rögzíti a konfliktusok forrását: a szabadságharcok mindkét esetben Magyarország beolvasztási kísérleteiből adódott a Habsburg Birodalomba.	Rögzítés		
		0	1	

	<p>Megállapítást tesz erre vonatkozóan: -gazdasági (pl.: ahogy a 18. században a császári adók és vámok megkérdőjelezték a magyar-osztrák viszont, úgy fordult a figyelem a 19. században az Ausztriához fűződő tisztázatlan viszonyra többek között a pénzügyi hivatalok működtetésére) -társadalmi (pl.: a fejedelem az adóztatás, só kereskedelmére irányuló monopólium-kísérletek következtében céljával a rendi sérelmek orvoslását is kitűzte) -politikai (pl.: a Rákóczi-szabadságharcnak politikai lehetőséget a spanyol örökösödési háború kínált, mely némileg elterelte a császári vezetés figyelmét a magyar területekről, míg a reformkort követő szabadságharcra az 1800-as évek forradalmi hullámai mellett a politikai képviselő, önálló minisztériumok hiánya szolgált alapul).</p>	Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F2 A harmadik forrás alapján rögzíti a szöveg központi gondolatát, amely utal a Rákóczi-szabadságharc nemesi részvételére (pl.: habár Lipót ellen elsősorban a parasztság lázadt fel, a rendi jogok sérülése a nemességet is alapvetően az udvarral szemben állította). Megállapíthatja, hogy pl.: Bercsényi Miklós főnemeshez köthető a katonai szervezkedés, amely megindította a hadi eseményeket a Habsburgok ellen, valamint a kapcsolatfelvételt a francia állammal. Megállapítja továbbá, hogy habár a brezáni kiáltvánnyal (1703) sikerült a nemességet és a jobbágyságot összekovácsolni, az ónodi országgyűlést követően (1707) a nemesi adóztatás tiltakozást, elégedetlenséget, majd a konfliktusban való érdekeltség elvesztését jelentette.</p>	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F3 A negyedik forrás alapján rögzíti, hogy az 1848-1849-es szabadságharcot megelőző gazdasági, társadalmi, politikai felzárkózási folyamat a köz- és főnemesség vezetésével valósult meg. Megállapítja, hogy a nemesség ügyének tekintette a magyar nemzeti mozgalmakat, melynek egyértelmű példaként megemlíthetjük a nemesség részvételét a magyar politikai életben (Kossuth Lajos, Széchenyi István, Esterházy Pál) illetve a szabadságharcban (Görgei Artúr származása [elszegényedett nemesi család]) is.</p>	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F4 A maradék források alapján rögzíti a két szabadságharc nemzetközi vetületeit Megállapítást tesz erre vonatkozóan: pl.: A kurucok a franciáktól várhattak segítséget, mivel XIV. Lajos az osztrák-spanyol trón körüli viszályok és az osztrákok hátráltatásának lehetősége érdekeltté vált a kuruc állam sorsában, ezért segélyekkel támogatta II. Rákóczi Ferencet) és a 19. századi forradalom és szabadságharcban kapcsolatban (pl.: a harcokat Ferenc József kérésére az orosz intervenció segítségével zárta le)</p>	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F5 A források segítségével egyéb olyan tényeket közöl, amik a megadott szempontok alapján (résztevők, célok, nemesség, casus belli, harcok menete) elfogadhatóak és értékelhetőek.</p>	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2

Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket	0–15		
	E1 Rögzíti , hogy mindkét esetben a konfliktus egyik oldalán Magyarország, másik oldalán a Habsburg-birodalom állt, az ellentét magja pedig Magyarország a Habsburg-birodalmon belüli szerepének kérdése volt. Elsősorban megállapítja , hogy a 18. században Lipót által vezetett rekatolizáció, önkényuralmi törekvések, megfélemlítés, adóemelés, hamar a magyarság ellentétét váltotta ki. Hozzáteheti, hogy az elégedetlenség mellett a politikai helyzet (spanyol örökösödési háború) következtében a császári csapatok kivonulásra kényszerültek Magyarországról így ez a lehetőség.	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítja továbbá, hogy a 19 században a nemzetiségek ügye, az állomászó csapatok parancsnokságának kérdése, a pénzügyminisztérium kérdése, Magyarország és Ausztria viszonya vezetett az udvar ellentámadásához (horvát támadás), a szabadságharc kitöréséhez.	Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti , hogy mindkét szabadságharcot megelőző időszakban, valamint folyamatában az ország nemessége jelentős mértékben segítette. Megállapítja a Rákóczi-szabadságharcra kapcsolatban, hogy a 18. században a rendi jogok sérelme következtében pl.: Bercsényi Miklós győzte meg II. Rákóczi Ferencet az udvar elleni szervezkedés megvalósításában, valamint azt, hogy a főnemes is részt vállalt támogatók keresésében Franciaországban, majd Lengyelországban. Hozzáteheti, hogy a nemesek körében vetési pátens (melyben Rákóczi biztosította állami földesúri szolgálat alól való mentességet) elégedetlenséget váltott ki, amit a gyulai kiáltvány kívánt orvosolni. Továbbá, hozzáteheti, hogy az ónodi országgyűlést követően a nemesi támogatás végül véget ért. A 48/49-es szabadságharcra kapcsolatban megállapítja , hogy a konfliktus előtt a politikai fejlődés magja a liberális köznemesség volt, akik főnemesek mellett kormányt alakítottak, melyben így a politikai paletta meghatározó irányzatai reprezentálva voltak. Hozzáteszi, miután a köznemesség nem tudta teljes mértékben érvényesíteni akaratát – valamint a bécsi udvar is nemtetszését fejezte ki – nyílt konfliktussá fejlődött a reformmozgalom. Megállapíthatja továbbá, hogy a nemesség szerepe a szabadságharcban is jelentős volt (pl.: Kossuth Lajos köznemes kormányzóságán, Görgei Artúr köznemes parancsnokságán, Bem József köznemes vezetésén keresztül)	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti , hogy mindkét szabadságharc folyamatára hatással volt a nemzetközi beavatkozás. Megállapítja a Rákóczi-szabadságharcra kapcsolatban, hogy a beavatkozás elsősorban Lengyelországhoz (Esze Tamás és Kis Albert felső-Tisza-vidéki katonai segítségéhez) és XIV. Lajoshoz (Franciaország) köthető, akit a spanyol trón iránti érdekeltsége késztetett a kurucok megsegítésére. Megállapítja ezzel kapcsolatban, hogy XIV. Lajos 1705/1707-től 1710-ig (amíg nyertes helyzetben állt a spanyol	Rögzítés		
	0	1		

	trón konfliktusában) Des Alluers márkit összekötőnek használva pénzügyi segítséget nyújtott. A 19. századi forradalommal kapcsolatban megállapítja , hogy a bécsi udvar jelentősen támogatta a horvát bánt egy magyarellenes fellépésre (1848. márciusa) ami Jellasics április 18-i támadásban csúcsosodott ki. Hozzáteszi, hogy a szabadságharc bukását az osztrák intervenció (Windisch-Grätz offenzívái) az orosz intervenció jelentette, mely óriási túlerő birtokában elfojtotta a szabadságmozgalmat.	Megállapítás		
		0	1	2
	E4 Rögzíti , hogy a két szabadságharc/mozgalom sikertelenül záródott, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapításokat tesz: megállapítja , hogy a Rákóczi-szabadságharc esetében a szatmári békét (1711) követően a kurucok (pl.: Mikes Kelemen, II. Rákóczi Ferenc) emigrációba kényszerültek, valamint azt, hogy a Habsburg-birodalom új módon igyekezett berendezkedni a magyar területeken (pl.: III. Károly [1711-1740] pontos feladatkört osztott a Magyar Királyi Kamarának, megalakult a Helytartótanács, a Pragmatica Sanctio biztosította az országrészek elválaszthatatlanságát).	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítja az 1848/49-es szabadságharccal kapcsolatban, hogy a világosi fegyverletételt követően (1849. augusztus 13.) a bécsi udvar megtorlás, és a központosítás időszaka vette kezdetét (pl.: 1849. október 6.: aradi vértanúk kivégzése, 1850.: Haynau leváltását Alexander Bach kinevezése követte)	Megállapítás		
		0	1	2
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM			44	
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM			22	